

UiO • **PluriCourts** – The Legitimacy of the International Judiciary
University of Oslo

Konklusjonene i lagmannsrettens dom i klimasøksmålet

Norsk forening for miljørett, Medlemsmøte om klimasøksmålet,
12. februar 2020
Ole Kristian Fauchald

PLURI
COURTS

Established by
the Research Council
of Norway

ff Norwegian
Centre of
Excellence

Faktum

- Barentshavet sør
 - Konsekvensutredning i 1988, åpnet i 1989,
 - Syv utvinningstillatelser for 20 blokker i 2016
- Barentshavet sørøst
 - Konsekvensuredning i 2012, åpnet i 2013
 - Tre utvinningstillatelser for 34 blokker i 2016
- Klargjøring fra domstolen
 - En utvinningstillatelse «gir ikke ... en ubetinget rett til utvinning.»
 - Plan for utbygging og drift: «Departementet kan nekte godkjenning eller sette vilkår for godkjenning.»

Konklusjoner angående tolkningen av § 110b

- «bestemmelsen kunne påberopes direkte på områder der det ikke forelå ‘nærmere bestemmelser’ etter 3. ledd, og for retten til informasjon etter annet ledd, men ... det var uklart om bestemmelsen ga rettigheter ut over dette.»

Konklusjoner angående tolkningen av § 112

- «gir rettigheter som kan prøves for domstolene»
- Det må legges inn en «terskel» for at bestemmelsen kommer til anvendelse (en viss grad av risiko for alvorlig miljøskade)
- Den sentrale vurdering: «om tiltakene er tilstrekkelige sett opp mot Alvoret av miljøskadene.» Bestemmelsen har en «kjerne som domstolene i medhold av Grunnloven § 89 har rett og plikt til å beskytte.»
- Stor skjønnsfrihet ved valg av tiltak.
- «mer tilbakeholden i overprøvingen av vedtak som har vært gjenstand for politisk prosess i regjeringen eller Stortinget, enn vedtak truffet av underliggende forvaltningsorganer.»

Materiell gyldighet – utslippene i Norge

- «Hvilke nasjonale utslipp som det er hensiktsmessig å prioritere, ligger utenfor domstolenes prøvingsadgang etter § 112.»
- «Prioriteringer innenfor klimapolitikken innebærer samfunnsøkonomiske og politiske avveininger i kjerneområdet for hva domstolene bør være tilbakeholdne med å overprøve.»
- Betydning for nasjonale utslipp: ikke tilstrekkelig til «at terskelen etter § 112 er overskredet.»

Materiell gyldighet – utslipp utenfor Norge

- Vurderingen må «ta utgangspunkt i de utslipp som vil være resultat av det vedtak som angripes»: «også utslipp fra forbrenning etter eksport er relevant i vurderingen.»
- Usikkerhet om effekten av produksjonskutt i Norge.
- Hovedvekt på miljøvirkningene i Norge: «framstår som mer begrensede og har en annen karakter enn de globale virkningene. Det er satt inn en rekke tiltak for å begrense virkningene i Norge.»
- Samlet vurdering «ikke se at terskelen etter § 112 er overskredet.»

Materiell gyldighet

- «risikoen for lokale miljøskader så lav at vedtaket ikke er i strid med Grunnloven § 112.»
- Samlet vurdering:
 - Fokus på samfunnsøkonomisk lønnsomhet, ikke overprøvet
 - «Heller ikke etter en samlet vurdering kan lagmannsretten se at vedtaket overskrider terskelen etter Grunnloven § 112.»

EMK art 2 og 8, Gri § 93 og § 102

- Ikke konklusjon på spørsmål om avvisning
- EMK art. 2: «oppfyller imidlertid klart ikke kravet til en ‘real and immediate’ risiko.» Kun fokus på virkninger i Norge.
- EMK art. 8: «klart ikke noen ‘direct and immediate link’ mellom de utslipp som vil kunne følge av vedtaket og alvorlige følger for rettighetene etter art. 8 for innbyggerne i Norge på generelt nivå.»
- § 93 og § 102: «kan ikke se at disse går lenger enn EMK på dette området.»

Saksbehandlingsfeil

- Samfunnsøkonomisk nytte (fokus på Barentshavet sørøst)
 - «De samfunnsøkonomiske kostnadene ved CO2-utslipp ble ikke beregnet, men det er etter det lagmannsretten forstår ikke krav til slike beregninger på dette stadiet.» (beslutning om åpning)
 - «ikke var feil å ikke foreta nye samfunnsøkonomiske vurderinger» ved utvinningstillatelsene
- Klimaeffekter (fokus på Barentshavet sørøst)
 - «kan uansett ikke se at manglende utredning av utslipp i forbindelse med forbrenning som skjer etter eksport av oljeog gass kan ha hatt betydning for beslutningens innhold.» (åpning)
 - «uansett ikke kan se at det for utvinningstillatelser i 23. konsesjonsrunde foreligger saksbehandlingsfeil som kan ha hatt betydning for vedtakets innhold.»

Saksbehandlingsfeil forts. og sakskostnader

- Lokale miljøvirkninger
 - «Det sentrale på åpningsstadiet og tildelingsstadiet vil være risikoen som følger av leteboring.»
 - «ikke se at det foreligger mangler ved utredningen av lokale miljøvirkninger som kan lede til at vedtaket er ugyldig – helt eller delvis eller at vedtaket er mangelfullt begrunnet på dette punktet.»
- Sakskostnader
 - «foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig å fritta miljøorganisasjonene for kostnadsansvaret, både for tingretten og for lagmannsretten.»